

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö VN/5424/2020-MMM-1

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista

Pykäläkohtaiset kommentit:

6 §

Pykälän 2 momentin mukaan alueellisessa kehittämissuunnitelmassa tulee esittää alueellinen kehittämisstrategia, toteuttamista tukevat painotukset ja valintakriteerit.

ELY-keskus haluaa tuoda esille, että ministeriö tulee vahvistamaan valintakriteerit vasta sen jälkeen, kun alueelliset kehittämissuunnitelmat on jo tehty. Näin ollen valintakriteereitä ei ole mahdollista esittää itse alueellisessa kehittämissuunnitelmassa. Momentin sanamuotoa tulisi siten muuttaa niin, että valintakriteereitä ei tule sisällyttää itse alueelliseen kehittämissuunnitelma-asiakirjaan.

8 §

Ehdotetun pykälän 2 momentissa vaaditaan, että paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta muiden paikallisten ohjelmien, paikallisten suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa vastaavat paikalliset toimintaryhmät yhteistyössä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

ELY-keskus pyytää huomioimaan, että ELY-keskuksella ei kuitenkaan ole toimivaltaa puuttua siihen, miten itsenäisesti toimivat toimintaryhmät (Leader-ryhmät) yhteensovittavat strategiaansa muiden suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027

5 §

4- kohtaa olisi syytä perusteluihin tarkentaa esimerkein minkälaisesta rahoituksesta on kyse.

15 §

Ehdotetusta pykälän 2 kohdasta ei selkeästi ilmene tarkastellaanko laiminlyöntien tilanne vain tukea myönnettäessä vai tarkistetaanko se myös myöhemmin maksatuksen yhteydessä. Tämä olisi hyvä tarkentaa.

Pykälän perusteluissa ollaan luomassa liian raskasta menettelyä koskien pykälän kohtaa 2.

Perusteluissa on tuotu esille, että laiminlyönnin vähäisyyttä koskeva arviointi olisi tehtävä tapauskohtaisesti, mutta arviossa otettaisiin huomioon laiminlyönnin todenneen viranomaisen arvio laiminlyönnin luonteesta. Tarkoitetaanko laiminlyönnin todenneella viranomaisella esimerkiksi verojen laiminlyönnin osalta veroviranomaista, ja yksipuolisen tuomion ollessa kyseessä käräjäoikeutta? Mikäli näin on, kuvattu menettely on liian monimutkainen ja raskas, ja hakemusten käsittely venyy mahdollisesti kuukausia. ELY-keskus ei liene voi edes velvoittaa toista viranomaista antamaan tällaista arviota, koska velvoitetta arvioinnin antamiseen ei ole lailla säädetty.

Lisäksi tuenhakijaan on voitu kohdistaa esim. tratta, joka ei ole minkään viranomaisen tutkima maksun laiminlyönti.

Arviointi maksujen laiminlyönnin vaikutuksesta tuen myöntämiseen tulisi tehdä pelkästään ELY-keskuksen oman arvioinnin ja selvityksen pohjalta, kuten sitä on tehty jo nykyisinkin, ilman että pyydetään arviota laiminlyönnin luonteesta muulta viranomaiselta. Muilla viranomaisilla ei ole tietotaitoa arvioida laiminlyönnin vaikutusta siihen voidaanko tuki myöntää. Tarvittavat tiedot tekemäänsä arviointia varten ELY-keskus voi pyytää ensisijaisesti tuensaajalta, mutta myös esim. verottajalta, mutta mitään velvoitetta toisen viranomaisen arvion pyytämiseen ei tule edes lain perusteluilla vaatia.

16 §

Pykälässä on mahdollistettu rahoittaa Leader-ryhmästä myös yli viisi henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä, silloin kun kyseessä on erityinen syy. Perusteluissa on todettu, että erityinen syy voisi olla ELY-keskuksen rahoituksen niukkuus tai se, että kyseessä on ELY-keskuksen ja paikallisen toimintaryhmän erikseen sopima työnjako. Tämä yli viisi henkilöä työllistävien mikroyritysten rahoittaminen tulisi rajata koskemaan vain noita kahta perusteluissa mainittua syytä. Muita erityisiä syitä ei tule sallia, koska se milloin on kyseessä erityinen syy aiheuttaa runsaasti tulkintakysymyksiä.

Pykälän 4 momentissa on lueteltu tukikelpoiset yritykset. Tukikelpoisten yritysten joukossa ei Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman mukaan ole julkinen osakeyhtiö. Julkisen osakeyhtiön tukikelvottomuus olisi selvyiden vuoksi hyvä mainita momentissa tai momentin perusteluissa vielä erikseen.

17 §

Pykälään olisi hyvä lisätä vaatimus siitä, että tukea hakevalla yrityksellä tulee olla y-tunnus.

21 §

Pykälän 1 momentin mukaan kehittämistukea voitaisiin myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle toimintaan, jonka tavoitteena on vahvistaa maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta, edistää älykästä, kestävä ja monipuolista maatalousalaa sekä edistää ympäristöhoitoa ja ilmastotoimia.

Momentin sisältö muuten on ok, mutta ehdotetussa muodossa pykälästä saa käsityksen, että tuettavan toiminnan tavoitteena tulisi olla kaikki momentissa mainitut seikat, että se olisi tukikelpoista. Momenttia tulisi muokata niin, että siitä selkeästi ilmenee, että toiminnan tavoitteena tulee olla jokin/jotkin mainituista seikoista, että sitä voitaisiin tukea.

27 §

ELY-keskus katsoo hyvänä muutoksena sen, että tuetun investoinnin luovutukselle ei enää vaadita haettavaksi lupaa. ELY-keskus kuitenkin esittää, että tuensaajalle asetetaan velvollisuus tiedottaa ELY-keskusta tekemästään investoinnin luovutuksesta tai yritysjärjestelystä. Ellei tällaista velvoitetta aseteta, investoinnin pysyvyyden seuranta vaikeutuu. Lisäksi ELY-keskus ei voi arvioida luovutuksen lainmukaisuutta heti luovutuksen jälkeen, ellei tietoa luovutuksesta ole. Tuensaajaa kohtaan ei ole kohtuullista, että luovutuksen tai yritysjärjestelyn lainmukaisuutta arvioidaan mahdollisesti vasta vuosia sen jälkeen, kun luovutus tai yritysjärjestely on tehty.

ELY-keskus toteaa, että on hyvä, että tulevalle ohjelmakaudelle on selvennetty pykälän perusteluihin yrityksen osakkeiden kaupan vaikutusta myönnettyyn tukeen. Tilannetta ei ole aiemmin selkeästi kuvattu. Lisäksi ELY-keskus näkee hyvänä, että perusteluissa on tuotu esille myös se, miten tuensaajan toiminnan siirtäminen uuteen toimipaikkaan vaikuttaa myönnettyyn ja maksettuun tukeen. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että tästä olisi ollut hyvä säätää itse tässä pykälässä tai pykälässä 50 erikseen, kuten laissa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 2021-2028 (758/2021) 23 §:ssä on tehty. Tällöin toiminnan siirtämisen vaikutukset olisi selkeämmin myös tuensaajan havaittavissa jo itse laista, ja selkeästi osa myönnettävän tuen ehtoja.

Aiemmin investointi on tietyn ehdoin voitu luovuttaa ilman, että tilalle on velvoitettu hankkimaan korvaavaa omaisuutta. Ehdotetun pykälän mukaan jatkossa ei olisi enää mahdollista luovuttaa tuettua omaisuutta toiselle tukikelpoiselle taholle ilman, että tilalle hankitaan vastaava omaisuus. Tällainen luovutus ilman vastaavan omaisuuden hankkimista tulisi olla mahdollista myös jatkossa.

42 §

Pykälän perusteluista on ymmärrettävissä, että tuen vuosittaisen maksun hakemisvaatimuksesta ollaan luopumassa. ELY-keskus kannattaa muutosta, jolla tuen vuosittaisesta maksun hakemisesta luovutaan.

44 §

ELY-keskus esittää, että pykälän 1 momenttiin lisätään vaatimus siitä, että myös Leader-ryhmien tulee antaa vaadittavia tietoja maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruokavirastolle.

50 §

1 momenttiin tulisi lisätä kohta, joka koskee tässä lausunnossa 27 §:ään ehdotetuissa luovutuksissa (luovutus ilman vastaavan omaisuuden hankintaa) tapahtuneita lainvastaisuuksia.

Harri Väisänen
yksikön päällikön sijaisena

Kirsi Perälä
lakimies